

STATUTUL SATULUI LUNGA, RAIONUL FLOREȘTI

1. În conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2) lit. m) din Legea privind administrația publică locală, Statutul-cadru al satului (comunei), orașului (municipiului) constituie baza juridică pentru elaborarea statutului unității administrativ-teritoriale, de care autoritățile administrației publice locale se conduc în activitatea lor.

2. În temeiul Statutului-cadru, consiliul sătesc elaborează și aprobă statutul unității administrativ-teritoriale respective.

3. Potrivit prevederilor Legii nr.764-XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova satul Lunga face parte din raionul Florești.

4. Statutul unității administrativ-teritoriale și elemente specifice, care au rolul de a o individualiza în raport cu alte unități similare, ce se referă la:

a) Denumirea oficială a unității administrativ-teritoriale: satul Lunga, raionul Florești. Suprafața teritoriului administrativ este de 1975,55 ha

b) Unitatea administrativ-teritoriale include doar satul Lunga, respectiv care constituie localitatea de reședință.

c) delimitarea teritoriului asupra căruia își exercită autoritatea consiliul local și primarul: satul Lunga, care este amlasat pe malul sting al râului Răut.

Localitățile vecine: or. Mărculești, s. Băhrinești, com. Prajila, s. Gura-Căinarului.

Satul Lunga este o localitate din Raionul Florești Republica Moldova, situată la latitudinea 47.8583, longitudinea 28.2197 și altitudinea de 96 metri față de nivelul mării.

Satul are o suprafață de circa 2.26 kilometri pătrați, cu un perimetru de 9.28 km. Distanța directă pîna în or. Florești este de 10 km. Distanța directă pîna în or. Chișinău este de 109 km. Această localitate este în administrarea or. Florești. Prin această localitate curge cei mai mare afluent al râului Nistru – râul Răut. În această localitate se află Aeroportul Internațional Mărculești.

Specificul localității: relief, ape, clima.

Relieful:

Conform raionării geomorfologice terenurile satului Lunga fac parte din din platoul Moldovei, cîmpia Moldovei de Nord, înălțimea Moldovei Centrale. Altitudinile absolute se înscriu între 160 – 350 m. cu vegetația și lumea animală respectivă.

Rețeaua hidrografică:

Pe întreaga lungime a satului este râul Răut. Apele freatice pe cumpene și pe versanți se află la adâncime mici. În localitate se găsesc multe izvoare cu apă potabilă, un lac natural cu apă și unul uscat. În sat există 90 de fântâni de mină, calitatea apei în acestea nu corespunde cerințelor și nu poate fi folosită ca apă potabilă, fiind majoritatea fântînilor poluate cu gaz lampant.

Clima:

Teritoriul satului Lunga se caracterizează cu o climă moderată continentală, cu iarnă scurtă și comparativ caldă, cu vară lungă și călduroasă. Cantitatea anuală de precipitații este de 490-550 mm.

Istoricul: Satul Lunga, de pe malul râului Răut este atestat documentar la 20 august 1588 cu denumirea de Drojdiești, toponim provenit de la proprietarul Drojdie, unul din băieții lui Alexandru Lăpușneanu, așezări de tipul bordeielor fiind descoperite pe aceste locuri mult înainte de 1553. În timpul scutării domnești (1553 – 1571) țăranii din Drojdiești au fost mutați de Alexandru Lăpușneanu în locul Trifăneștiului de astăzi, iar abia peste 18 ani s-au întors la vatra strămoșească. În 1588 satul Drojdiești este dăruit lui Andrei hatman și pîrcălab de Suceava, iar pe durata de mai bine de o jumătate de secol nu avem știri documentare despre Drojdiești. Numele Lunga, în vorbirea orală, exista paralel cu Drojdiești. Nu e exclus faptul că Lunga să fi fost un sătuc care a existat paralel cu Drojdiești, mai târziu contopindu-se și mult timp fiind atestate în documente ba cu numele de Lunga, ba cu numele dublu Drojdiești-Lunga.

Documentar toponimicul Lunga apare și în datele recensământului din 18 iunie 1774. Conform datelor recensământului din 18 iunie 1774 în satul Lunga existau 21 case, un preot și un dascăl, ceea ce ne sugerează ideea că era și o biserică.

Numele Lunga apare și în cartea domnească din septembrie 1786, referitoare la moșiile Grumăzești și Prajila (documente din Basarabia, Chișinău, 1928, p. 10). Așa că ESM (vol. 4, p. 143) afirmă că satul Lunga este menționat documentar în anul 1785.

În 1817 Drojdieștii erau calificați ca un sat de categoria a treia, adică sărac, aflându-se pe moșia lui Enache Panaioti.

Abia în 1859 Lunga figurează ca sat boieresc, încoace venind vreo 50 familii din Drăgănești și din Moldova de peste Prut.

În alte surse satul Lunga apare sub diferite denumiri: Lunca pe Răut (1642), Drojdiești; Lunca; Lungeni pe Răut, zis Vadu-Țării (1785); Lunga pe Răut (1786); Lunca (1787); Drojdiești (1803, 1809); Lunga (1808-1812); Drojdiești (1817); Drojdieni (1836) și alte.

Suprafața satului este de 1 968,30 ha,

d) numărul de locuitori: Numărul de locuitori este variabil, fiind stabilit de Biroul Național Statistică în fiecare an la situația de 01 ianuarie, ținând cont de datele

ultimei recenzări, precum și situația demografică în localitate, atribuirea și retragerea vizei de domiciliu.

e) Consiliul local este compus din 11 consilieri:

1. Onoprienco Mirela
2. Pădureț Gheorghe
3. Cernei Angela
4. Ciuprină Dumitru
5. Burduja Galina
6. Rotari Ala
7. Moșneguța Oleg
8. Moscalu Lilian
9. Mîrza Aliona
10. Cegurean Vladislav
11. Craevschi Veaceslav

Primarul: dl Cocieru Oleg.

Sediul primăriei pe adresa: MD 5028, satul Lunga, raionul Florești, Republica Moldova. **Funcționarii primăriei:**

Coșciug Mariana – secretară a Consiliului local

Chețraru Oxana – contabilă-șefă

Cernei Ecaterina – specialistă

Bîșinschi Serghei - specialist

f) patrimoniul unității administrativ-teritoriale, este constituit din bunuri mobile și imobile, luate la evidență contabilă, potrivit legislației în vigoare.

Constituie patrimoniu al unității administrativ-teritoriale bunurile mobile și imobile proprietate a satului, precum și drepturile și obligațiile lor cu caracter patrimonial.

Patrimoniul unității administrativ-teritoriale se delimitează și se separă clar de patrimoniul statului potrivit legii sau în modul stabilit de lege.

Bunurile proprietate a unității administrativ-teritoriale se împart în bunuri ale domeniului public și ale celui privat.

Autoritățile publice locale executive asigură, în condițiile legii, delimitarea și evidența separată a bunurilor din domeniul public și cel privat.

Sporirea patrimoniului unității administrativ-teritoriale are loc prin achiziții, transfer din proprietatea statului, expropriere și prin alte modalități, în condițiile legii.

Donațiile și legatele cu sarcini pot fi acceptate numai cu aprobarea consiliului local, cu votul a cel puțin două treimi din numărul consilierilor aleși.

Dreptul de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale apare, de asemenea, asupra tuturor tipurilor de venituri și bunuri obținute de subiecții acestui drept în conformitate cu legislația, inclusiv în condițiile Legii cu privire la finanțele publice locale.

Autoritățile administrației publice locale exercită dreptul de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale în baza actelor emise în conformitate cu Constituția, Legea privind administrația publică locală precum și alte legi și acte normative.

În conformitate cu legislația în vigoare, subiecții dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale pot investi persoane juridice și persoane fizice cu dreptul de folosință a obiectelor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale în condițiile legii.

Bunurile domeniului public al unității administrativ-teritoriale

Din domeniul public al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sînt de uz sau de interes public local. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface necesitățile colectivității, fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației.

La categoria bunuri ale domeniului public de interes local pot fi raportate terenurile pe care sînt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile, piețele, obiectivele acvatice separate, parcurile publice, terenurile de sport, stadioanele, precum și terenurile de joacă pentru copii delimitate și înregistrate conform legislației în vigoare, clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție și zonele sanitare, alte obiective care, conform legii, nu aparțin domeniului public al statului.

Bunurile domeniului public de interes local sînt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile.

Consiliul local poate decide, potrivit legii, transferarea bunurilor din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale în domeniul public de interes local al acesteia.

Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale

Din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile care, în modul stabilit de lege, nu sînt transferate în domeniul public de interes local sau raional, după caz.

Din domeniul privat pot face parte și alte bunuri dobîndite, în condițiile legii, de unitatea administrativ-teritorială.

Bunurile domeniului privat al unității administrativ-teritoriale sînt alienabile, prescriptibile și sesizabile, cu excepțiile stabilite expres prin lege.

Administrarea bunurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale

Bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale se supun inventarierii anuale, iar rapoartele asupra situației acestora se prezintă consiliului respectiv.

Actele juridice de administrare și de dispoziție privind bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale se încheie cu persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat prin licitație publică, organizată în condițiile legii, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

Pentru încheierea actelor juridice de dispoziție privind bunurile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale cu persoanele fizice și persoanele juridice de drept privat este necesară întocmirea raportului de evaluare, de către evaluator, cu cel mult

2 ani pînă la data desfășurării licitației, cu excepția cazurilor stabilite expres prin lege.

g) Principalele instituții din teritoriul administrat de către Primăria Lunga:

- **IET "Guguță"** – instituție de învățămînt. Genul principal de activitate: educarea și instruirea copiilor de vîrstă preșcolară. Se subordonează Direcției Generale Educație, Cultură, Tineret și Sport Florești.
- **Școala primară Lunga** – instituție de învățămînt. Genul de activitate: instruirea. Se subordonează Direcției Educație Florești.
- **Filiala Școlii Sportive pentru Copii și Juniori Florești – filiala instituției de învățămînt în număr de 15 elevi.**
- **Centrul de cultură Lunga - instituție de cultură**, avînd principal gen de activitate – promovarea culturii. Se subordonează Direcției Generale Educație, Cultură, Tineret și Sport Florești.
- **Biblioteca publică Lunga - instituție de cultură**, avînd principal gen de activitate – promovarea culturii. Se subordonează Direcției Generale Educație, Cultură, Tineret și Sport Florești.
- **Oficiul medicului de familie – instituție de sănătate**, avînd genul principal de activitate acordarea asistenței medicale primare.
- **Asistența socială** este realizată în teritoriu prin reprezentantul sferei asistenței sociale amplasat în incinta Primăriei satului, prestand servicii de asistență socială, conform prevederilor legislației în vigoare. Se subordonează STAS Florești.
- **Oficiul poștal**, ce se subordonează ÎS "Poșta Moldovei". Genurile de activitate: Servicii poștale (corespondență, colete, mandate). Serviciile poștei rapide EMS Moldova (difuzarea mesajelor, documentelor și coletelor prin intermediul curierilor). Servicii de difuzare a presei și publicității.

h) căile de comunicație existente: Cea mai apropiată stație de cale ferată este stația Mărculești. Cel mai apropiat aeroport este "ÎS Aeroportul Internațional Mărculești", fiind amplasat pe teritoriul satului Lunga.

i) serviciile publice locale, cu specificarea genurilor de activitate, investiția, atribuțiile și subordinea

Serviciul de alimentare cu apă potabilă a localității, care se realizează de către SA "Servicii Comunale Florești". În teritoriul administrat prestează următoarele genuri de activitate:

- Captarea și pomparea cantităților de apă necesare a fi furnizate consumatorilor 24 ore/24 ore, la nivel de calitate corespunzătoare standardelor naționale în vigoare.
- Menținerea în stare optimă de funcționare a instalațiilor de pompare, tratare, distribuție și stocare.

- Realizarea și menținerea integrității perimetrelor de protecție sanitară la toate obiectivele.

Primul apeduct a fost construit în anul 1993 din țevi de azbest, cu o lungime de 6 km. În anul 2006 s-a construit un traseu cu lungimea de 5 km, la care se conectase 66 gospodării, fiind alimentați din fântâna nr. 1560 din satul Gura Căinarului.

La moment majoritatea gospodăriilor populației sunt conectate la apeductul de apă extins prin intermediul BERD.

Pachetul de acțiuni aparține 100 % Consiliului orășenesc Florești.

Salubritatea teritoriului: Se efectuează o dată în săptămână de către serviciu de salubritate SA "Salubritate Florești" SA.

Genul principal de activitate desfășurate de operatorul economic: Salubritate, depoluare și activități similare

Societatea pe Acțiuni SERVICII SALUBRIZARE FLOREȘTI fondată pe 2014-08-20 de către fondatorii Consiliul Raional Florești cu [7.00%], Consiliul orășenesc Ghindești cu [4.00%], Consiliul orășenesc Mărculești cu [5.00%], Consiliul comunal Ghindești cu [6.00%], Consiliul comunal Gura Camencii cu [8.00%], Consiliul sătesc Lunga cu [5.00%], Consiliul sătesc Mărculești cu [2.00%], Consiliul Comunal Prajila cu [3.00%], Consiliul comunal Răduleni Vechi cu [3.00%], Consiliul orășenesc Florești cu [33.00%], Consiliul sătesc Băhrinești cu [5.00%], Consiliul Comunal Vărvăreuca cu [7.00%] este Societate pe acțiuni.

Sunt conectate la sursa Stația de pompare Gura Căinarului a S.A. "Servicii Comunale Florești" :

- 434 de gospodării casnice
- 4 instituții bugetare
- 2 agenți economici

Gazificare: La moment sunt conectate la rețeaua de aprovizionare cu gaz natural 397 gospodării și 5 instituții publice. Lungimea totală a rețelelor este de 19 km.

Telecomunicații: Telefonie fixă în localitate este asigurată de către filial Florești SA "Moldtelecom". La moment sunt conectați la telefonie fixă 355 abonați și 207 abonați conectați la Internet (cablu). Telefonie mobilă este asigurată de către companiile: Orange, Moldcell și Unite.

j) agenții economici care își desfășoară activitatea în unitatea administrativ-teritorială :

Nr	Denumirea întreprinderii	Sediul	Genul de activitate

„Lătean Leoimid” Î.I.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Comerț cu amănuntul, bar
„Golovatic Galina” Î.I.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Prelucrarea produselor agricole, oloiniță Comerț cu amănuntul a produselor alimentare și mărfurilor industriale
„Rotaru Galina P.” Î.I.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Comerț cu amăn.prod.aliment, mărf.industr.
„Izvoaraș” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Comerț cu amăn.prod.aliment, mărf.industr.
SC „FLORAVIA” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Transporturi aeriene, închirierea mijl.de transport aerian, reparația aparaturilor de zbor și tehnici spațiale
„AIM HELICOPTER PLANT” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Reparația aparatelor de zbor și tehnici spațiale; transporturi aeriene ocazion, alte activități anexe transporturilor aeriene; depozitări
„CARGO- EXPORTICA” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Transporturi rutiere de mărfuri; transportul auto de călători în folos public; transportul auto internațional de mărfuri; fabricarea de articole de îmbrăcăminte; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor
Î.M. „TEHAVIA” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Reparația aparatelor de zbor și a tehnicii spațiale; Transporturi aeriene ocazionale; Alte activități anexe transporturilor aeriene; Manipulări și depozitări; Comerțul cu ridicata pe bază de arife sau contracte
„AIM HANDLING” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Depozitări; Manipulări; Alte activități anexe transporturilor terestre; Organizarea activităților de transport; Alte activități anexe transporturilor aeriene

S.C. „HANGAR LEASING GRUP ” S.R.L.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Depozitări; Manipulări; Alte activități anexe transporturilor terestre; Organizarea activităților de transport; Alte activități anexe transporturilor aeriene
UNIVERSALCOOP	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Comercializarea produselor alimentare, băuturilor alcoolice și mărfurilor industriale
„ Mărculești-Combi ” SA	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Prelucrarea cerealelor și producerea combifurajelor, creșterea porcinelor, producerea și realizarea mezelurilor, panificația și comercializarea produselor alimentare, băuturilor alcoolice și mărfurilor industriale, etc.
„FETAGRO-COM” SRL	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Agricolă, animalieră, restaurante, transporturi rutiere de mărfuri, comerț cu ridicata
„FLORFET-AGRO”	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Creșterea și realizarea produselor agricole
„ Aeroportul Internațional Mărculești ” Î.S.	MD-5028, s. Lunga, rl Florești, RM	Prestează servicii de transport aerian

De asemenea, ținând cont de specificul localității în teritoriul administrat activează agenți economici sub formă de GȚ: GȚ ”Moșneguța Oleg”, GȚ”Pădureț Gheorghe”, GȚ „Pădureț Gheorghe”, GȚ ”Movila Oleg”, precum și SRL-uri în domeniul agriculturii. Domeniul de activitate a acestora este creșterea, realizarea producției agricole.

k) **Organizațiile obștești**

În teritoriul administrat sunt înregistrate următoarele Asociații obștești:

- Asociația obștească „ Fortaj”, înregistrată în anul 2013 , avînd următoarele scopuri

1. Dezvoltarea locală;
2. Dezvoltarea culturii, artei și sportului;
3. Protecția mediului înconjurător;
4. Păstrarea datinilor, obiceiurilor, tradițiilor satului;
5. Integrarea socială a copiilor cu deficiențe de sănătate, din familiile social vulnerabile, copiilor părăsiți sau orfani, invalizilor.

- AO Fotbal Club "Steaua Nordului", cuprinzând 90 copii din localitățile: satul Lunga, satul Prajila, or. Mărculești, s. Gura Căinarului, satul Putinești, satul Sevrova și satul Izvioare. Dintre aceștea 79 copii sunt înscriși în Campionatul Republicii Moldova copii și juniori, seria Nord.

l) Culte

În teritoriul administrat se află Biserica cu hramul " Sf. Împărați Constantin și Elena" pe data de 03 iunie. Conform datelor ASP administratorul Bisericii este Ilie Munteanu. Pe parcursul activității au fost efectuate mai multe reparații .

m) modul și mijloacele de informare periodică a cetățenilor unității administrativ-teritoriale privind activitatea autorităților administrației publice locale se face prin plassarea informațiilor, actelor pe panourile informative, plasarea actelor emise sau adoptate pe www.acte locale.md, pagina web: lunga.sat.md, pagina facebook, precum și în cazul prevăzute de lege în presa republican sau locală (Monitorul oficial, Actualități Floreștene)

n) chestiunile ce țin de amenajarea teritoriului și de salubritate:

Amenajarea teritoriului este efectuată de către doi lucrători angajați în cadrul Primăriei satului Lunga, precum și de persoane, care potrivit legii prestează Lucrări publice neremunerate în folosul comunității, în baza listei prezentate de STAS Florești, precum și persoanele condamnate la muncă neremunerată în folosul comunității prin sentința Judecătoriei.

Salubritatea teritoriului: Se efectuează o dată în săptămână de către serviciu de salubritate SA "Salubritate Florești " SA.

Genul principal de activitate desfășurate de operatorul economic:

Salubritate, depoluare și activități similare

Societatea pe Acțiuni SERVICII SALUBRIZARE FLOREȘTI fondată pe 2014-08-20 de către fondatorii Consiliul Raional Florești cu [7.00%] , Consiliul orășnesc Ghindești cu [4.00%] , Consiliul orășnesc Mărculești cu [5.00%] , Consiliul comunal Ghindești cu [6.00%] , Consiliul comunal Gura Camencii cu [8.00%] , Consiliul comunal Lunga cu [5.00%] , Consiliul sătesc Mărculești cu [2.00%] , Consiliul Comunal Prajila cu [8.00%] , Consiliul comunal Răduleni Vechi cu [3.00%] , Consiliul orășnesc Florești cu [33.00%] , Consiliul comunal Băhrinești cu [5.00%] , Consiliul Comunal Vărvăreuca cu [7.00%] este Societate pe acțiuni.

5. Clădirile, luate la evidență contabilă, terenurile ce constituie proprietatea unității administrative-teritoriale, atribuite în condițiile legii, componența patrimoniului: bunurile mobile și imobile, care aparțin domeniului public și domeniului privat ale unității administrativ-teritoriale.

Modul de administrare a patrimoniului unității administrativ-teritoriale (de către consiliu și primar) este stabilit de către Legea privind administrația publică locală,

precum și alte acte normative în vigoare și stabilește că acesta se supune inventarierii anuale, iar rapoartele asupra situației lui se prezintă consiliului respectiv.

6. Patrimoniul ce aparține unității administrativ-teritoriale poate fi dat în administrare întreprinderilor municipale și instituțiilor publice, poate fi concesionat, închiriat sau arendat doar numai în condițiile legii.

Cumpărarea sau înstrăinarea patrimoniului aflat în proprietatea satului, se efectuează doar în condițiile legii.

7. Ședințele consiliului sunt publice pentru locuitorii satului, precum și în ceea ce ține de elaborarea proiectului de buget și la audierea dărilor de seamă asupra executării bugetului respectiv, precum și modul de instituire și de percepere a impozitelor, taxelor și altor plăți locale, de exercitare a controlului asupra vărsărilor la buget.

Potrivit legislației în vigoare locuitorii satului pot participa la elaborarea proiectului de buget și la audierea dărilor de seamă asupra executării bugetului respective, precum și modul de instituire și de percepere a impozitelor, taxelor și altor plăți locale, de exercitare a controlului asupra vărsărilor lor la buget se poate efectua prin: *audiere publică* – întrunire în cadrul căreia autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi consultă opinia cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate referitor la un proiect de decizie supus discuțiilor;

consultare publică – comunicare reciprocă între cetățeni, asociații constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate, pe de o parte, și autoritățile publice care cad sub incidența prezentei legi, pe de altă parte, în rezultatul căreia ambele părți sînt informate și pot influența procesul decizional;

dezbatere publică – modalitate de consultare a opiniei publice, în cadrul căreia este argumentată necesitatea de a adopta proiectul de decizie supus consultării și sînt prezentate opiniile divergente, iar cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot prezenta recomandări pe marginea proiectului de decizie;

Modalitatea de participare a locuitorilor la chestiunile prevăzute are loc potrivit Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 967/ 2016 "Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional"

Ședințele consiliului local sînt publice.

(2) Orice persoană interesată poate asista la ședințele consiliului local.

(3) Cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea și alte părți interesate au dreptul:

a) de a participa, în condițiile legii, la orice etapă a procesului decizional;

b) de a avea acces la informațiile privind bugetul localității și modul de utilizare a resurselor bugetare, la proiectele de decizii și la ordinea de zi a ședințelor consiliului local și ale primăriei;

c) de a propune inițierea elaborării și adoptării unor decizii;

d) de a prezenta autorităților publice locale recomandări, în nume propriu sau în numele unor grupuri de locuitori ai colectivităților respective, privind diverse proiecte de decizie supuse dezbaterilor.

(4) Autoritățile publice locale și funcționarii publici ai unităților administrativ-teritoriale respective sînt obligați să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților efective de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin intermediul:

- a) informării adecvate și în timp util asupra subiectelor dezbătute de consiliul local;
- b) recepționării și examinării, în timp util, a tuturor recomandărilor, sesizărilor, scrisorilor, adresate de către cetățeni autorităților lor reprezentative, la elaborarea proiectelor de decizii sau a programelor de activitate;
- c) promovării unei politici de comunicare și dialog cu cetățenii;
- d) publicării programelor, strategiilor, agendei ședințelor pe diverse suporturi informaționale.

(5) Împiedicarea accesului liber la ședințele consiliului local sau compromiterea procesului decizional prin acțiuni deliberate de ascundere a informației de interes public se sancționează conform legislației în vigoare.

(6) Procesul-verbal al ședinței consiliului se publică pe pagina web oficială a autorității administrației publice locale.

(7) Ședințele consiliilor locale pot fi transmise în direct la posturile publice naționale și locale de radio și televiziune, alte canale mediatice, pe rețelele de socializare sau pe pagina web oficială a autorității publice locale de către distribuitorii sau furnizorii de servicii media ori de către persoane fizice în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, ale Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

8. Consiliul local poate atribui ori de schimba denumirile de străzi și de alte locuri publice amplasate în aer liber, de instituții de interes local.

Atribuirea denumirii străzilor se face în conformitate cu Legea nr. 151 din 14.07.2017 cu privire la sistemul de adrese, art. 14 al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, Hotărârea Guvernului nr. 1518 din 17.12.2003 despre crearea sistemului informațional automatizat Registrul de Stat al unităților administrativ-teritoriale și al străzilor din localitățile de pe teritoriul Moldovei”

Autoritatea administrației publice locale:

- a) atribuie și schimbă denumirile arterelor de circulație și ale zonelor de circulație publică în hotarele unității administrativ-teritoriale;
- b) atribuie numere de adresă obiectelor adresabile, amplasate în hotarele unității administrativ-teritoriale;
- c) înregistrează în Registrul denumirile, schimbarea denumirilor și numerele de adresă ale arterelor de circulație și ale zonelor de circulație publică;

- d) instalează, înlocuiește și întreține indicatoarele stradale;
- e) notifică titularii de drepturi ai bunurilor imobile despre instalarea, schimbarea și menținerea indicatoarelor cu numere de adresă.

9. Persoanelor fizice cu merite deosebite în viața politică, economică, socială și culturală a unității administrativ-teritoriale li se conferă titlul de cetățean de onoare al satului, care se pierde sau de retragere prin decizia Consiliului în cazul încălcării legislației, precum și în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

10. Consultarea locuitorilor satului asupra problemelor de importanță deosebită pentru unitatea administrativ-teritorială și determinarea problemele specifice apreciate ca fiind de importanță deosebită se efectuează prin consultări publice, organizate conform prevederilor legislației în vigoare, și anume Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 967/ 2016 "Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional"

Referendumuri, adunări ale cetățenilor, consultări, audieri publice și convorbiri se pot organiza cu majoritatea locuitorilor sau pe grupuri de interese. Adunările cetățenilor pot fi organizate pe întregul sat. Adunările cetățenilor, consultările, audierile publice și convorbirile pot fi desfășurate din inițiativa primarului sau a consiliului local.

Informarea locuitorilor privind scopul, data și locul desfășurării acestor adunări se efectuează prin presa locală, prin alt mijloc de informare în masă, inclusiv prin afișare.

Adunarea se consideră valabilă dacă la ea este prezentă majoritatea populației unității administrativ-teritoriale cu drept de vot.

Desfășurarea adunărilor, consultărilor, audierilor publice și convorbirilor, precum și toate propunerile se cosemnează într-un proces-verbal și se înaintează primarului sau consiliului local. Decizia luată de primar sau de consiliul local după examinarea propunerilor făcute în cadrul adunării se aduce la cunoștința cetățenilor în termen de 5 zile în modul și prin mijloacele stabilite de statut.

Referendumul local și adunările generale convocate din inițiativa cetățenilor asupra problemelor de importanță deosebită pentru unitatea administrativ-teritorială se organizează și se desfășoară în condițiile Legii întrunirilor, nr. 26/2008 și ale Codului electoral.

11. Condițiile de cooperare a autorității administrației publice a unității administrativ-teritoriale cu alte autorități ale administrației publice din țară și cu autoritățile similare din străinătate, modul de aderare la organismele naționale sau internaționale în vederea protecției și promovării intereselor comune se face prin decizia consiliului local, în condițiile prevederilor legislației în vigoare,.

12. Statutul satului Lunga intră în vigoare la data aprobării. O copie de pe statut se remite oficiului teritorial respectiv al Cancelariei de Stat.